

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Morcos és Mióka

Egy nyári reggel egész házunk népéből csak hárman maradtak odahaza: négyéves öcsikém, Ugribugri, Morcos, a fekete pulink, meg Mióka, a hófehér cicánk. Édesapánk már hajnalban kiment a szőlőnkbe, édesanyám, Gyopár bátyám meg én kilenc óra tájt egyszerre mentünk el hazulról. Gyopár a völgybeli falucskába készült budapesti barátja elé. Nemrégiben ő vendégeskedett három napig Rudiéknál Budapesten, most meg Rudika jött hozzánk Törpeházára. Azt írta, hogy autón hozzák, és a falucska közepén tesz le. Édesanyánk meg én nagynénémhez, Mályva nénihez indultunk. Édesanyám, hogy megtudakolja a marcipánkifli készítésének módját, én meg, hogy hozzak néhány palackkal Mályva néni híres körteszörpjéből. Gyopárnak nagyon fontos volt, hogy jól sikerüljön a vendéglátás. Szerette volna, ha Rudika még azon a nyáron ismét meghívja Budapestre. Szívesen velünk jött volna Mályva nénihez Ugribugri is, de valakinek be kellett engednie a tejes nénit, és félre kellett parancsolnia Morcost. Mondta is neki a jókedvű Gyopár, miközben behúzta hármunk után a rácsos kertajtót: „Aztán jól vigyázz a házra! Senkit se engedj be, csak a tejes nénit! Tudod, milyennek kell lenned. Mint Morcos!”

Nemrégiben ugyanis az történt, hogy Gyopár talált egy szokatlanul nagy fenyőtobozt, és odaadta Ugribuginak, ő hozza haza szobánk díszéül. Rosszalkodó kistörpék azonban elvették tőle, Ugribugri sírt, Gyopár meg dühös volt, és ekkor mondta neki először: „Mert gyáva tutyimutyi vagy! Olyan vagy, mint Mióka. Ha rákiáltanak: 'Sicc!', elszalad. Olyan légy inkább, mint Morcos! Tőle bezzeg nem lehet elvenni a csontot! Mert legény legyen az a talpán! Persze kutyalegény. De azért tanulhatsz

tőle egy kis bátorságot.” Mint mindig, ha nagyon csodálkozott, csípőre tette az öcskös a két kis öklét, úgy bámult föl Gyopár arcába. Hazajövet pedig hosszasan vizsgálgatta Morcost, s hogy mind szófogadóbban teljesítse bátyja kívánságát, még haja csimbókjait is a szeme elé húzogatta, hogy külsőleg is hasonlítson a pulira.

Amikor Édesanyám meg én vagy félóra múlva megjöttünk Mályva nénitől, Morcos a ház mögé oldalgott, a kútnál egy kisfiú állt, Ugribugri meg kuksolt, és ügyetlenül mosogatta a kisfiú lábszárán két helyen is szivárgó vért. A kisfiút, Rudikát, Morcos megharapta. Rudika elmondta, hogy elromlott az autó, vonaton jött, Magyarkúton szállt le, de alig figyeltünk rá. Bevezettük a házba, bekötöttük sebét, aztán édesanyánk lefektette a díványra, hogy elálljon a vérzés, és kiment tizórait készíteni. Azalatt megérkezett Gyopár is, ugyanis hírért vitte valaki az állomásról, hogy vonaton jött a vendége. Édesanyánk behozta a tizórait, s mialatt a sebesült eszegetett, Ugribugri félig ijedten, félig haragosan elmotyogta, mi is történt. Valahogy így mondta el: „Én nem tehetek róla, hogy Morcos megharapta Rudikát. Rudika azt

mondta, hogy ő Rudika, de én azt mondtam, lehet hogy Rudika, lehet, hogy nem Rudika, de akár Rudika, akár nem Rudika, nekem csak a tejes nénit szabad beengedni, és Gyopár ma is mondta, hogy olyan legyek, mint Morcos. De Rudika nevetett rajtam, azt mondta, szóljak a kutyának, és már jött is be. Én szóltam is, de azt mondtam: 'Kergetsd ki!' De azt nem mondtam, hogy harapja meg, és nem is harapta volna meg, ha Rudika nem akar engem megsimogatni, de Morcos nem tudhatta, hogy Rudika csak simogatni akar. Nagyon sajnálom Rudikát is, a lábát is, de a harapásban Rudika a hibás.” Gyopár vörös arccal, a dühtől szinte fuldokolva hallgatta Ugribugri előadását, de nem szólt egyetlen szemrehányó szót sem. A tekintete is csak akkor villant az öcskösre, de akkor már kétségbeesetten, amikor Rudika kijelentette, hogy a legelső vonattal visszautazik Budapestre, mert minél előbb be kell oltatnia magát veszettség ellen. Korán megebédeltünk tehát – jókedv és marcipánkifli nélkül –, aztán mindhárman lekísértük Rudikát a nógrádverőcei állomásra. Ugribugri most már anynyira sajnálta a visszakergetett vendéget, hogy még a könnye is kicsordult, amikor búcsút intett a vonatablakba. Amikor meg elkattogott a vonat, felsóhajtott: „Szegény jó Rudika! Csak meg ne vesszen!”

Gyopár két hétig úgy viselkedett, mintha sem Ugribugri, sem Morcos nem léteznék. Én meg örültem, hogy abbahagyta öcsénk kutyásítását. Ugyanis e nélkül is sokallottam Ugribugri legénykedését, különösen a közös kislabdánk tekintetében. De még a morcoságnak harapásban megnyilvánult csődje után is merészelt annyira legénynek lenni a talpán az öcskös, hogy egy dél-

után, amikor pajtásaimmal labdáztam, egyszerűen elkapta a labdát, és elszaladt vele. Elérkezettnek láttam az időt, hogy most én neveljem egy kissé a kudarcot vallott Gyopár helyett, és a következő oktatásban részesítettem: „Elég legyen már a kutyálkodásból, hékás! Nagy hiba volt, hogy Rudika belépésekor nem kötötted meg tüstént Morcost. De még nagyobb hiba lenne, ha önmagadban sem kötéd meg a benned morgoló morcosságot. Olyan fiú is lehet ám bátor, meg 'legény a talpán', aki egyúttal barátságos és szelíd, olyan, mint Mióka. A morcoság nevetséges és ellenszenves. A barátságosság szeretetre méltó, tiszteletre méltó. Rangosabb, mint a mogorvaság. Gondolj arra, milyen fölényesen szokott lehunyorogni az öledből Mióka a féltékenyen vakkantgató Morcosra!” Az öcskös csípőre tette két kis öklét, és csodálkozva bámult fel az arcomba. Aztán visszaadta a labdát, s minthogy ez odahaza történt, tüstént érdeklődve nézegetni kezdte Miókat.

Már néhány nap múlva ámuldozva mondogatták rokonaink, ismerőseink: „Milyen barátságos és kedves lett, Ugribugri!” Ő meg egész nap ragyogó arccsal járt-kelt, nagyon tetszett neki új magatartása, és jólestek a dicséreteket is. Örültem persze magam is a változásnak, és nemsokára egy másik öröm is ért. Szüleim új pár csizmácskát és új ruhát csináltattak nekem. A csizmácska már ott ragyogott az ágyam mellett, a ruha utolsó próbájára pedig egy délután el-sétáltam édesanyámmal Törpeháza másik végére a szabó bácsihoz. Hazafelé jövet egyszerre csak Ugribugri szaladt elé, és boldogan lelkendezte: „Mióka meg én most megint nagyon barátságosak voltunk! Megajándékoztunk egy szegény koldus bácsit!” Örült édesanyánk az öcskös jó szívének, s minthogy Ugribugri akkor megint egyedül volt odahaza, mosolygott önálló intézkedésén: „És mivel ajándékoztatok meg?” De amikor mondani kezdte az öcskös, hogy mivel, akkor már nem mosolygott. Ugribugri ugyanis ezt felelte:

„Szalonnával, kolbásszal, sonkával, zsírral, liszttel, dióval, mo-gyorróval, édesapa ingeivel, törölközőkkel...” A többi már nem mondhatta el, mert rohantunk a barátságosság színhelyére. Morcos megkölte, vadul ugatott, szobaaajtók, szekrényaajtók tárva, a kamra fölforgatva, vadonatúj csizmácskám üres helyén ott ragyogott ugyan a délutáni nap-sugár, de nem tudta pótolni érzelmeimben a suviksz fényét. Édesanyánk lerogyott egy székre, és nyögött is, nevetett is: „Hogy történt ez az ajándékozás?” Ugribugri meg csodálkozva, ijedten, de sértődötten is elkezdte: „Én nem tehetek róla,

hogy nem tetszik örülni neki. Kint ültem a padocsán az utcán, és akkor jött egy szegény bácsi, siránkozva mondta, hogy éhes, és kérdezte, nem kaphatna-e valami harapnivalót. A harapnivalóról eszembe jutott Rudika, meg az, hogy mondta Moha, meg kellett volna kötnöm Morcost. Mondtam hát a bácsinak, hogy szívesen adok, mert én olyan vagyok, mint Mióka cicánk, barátságos és kedves, csak várjon, amíg megkötöm Morcost, aztán jöjjön be, és válasszon a kamrában, mert én nem tudhatom, hogy mit szeret. A bácsi nagyon örült, megsimogatta Miókat is, Mióka meg dorombolt és hozzádörgölődött. Akkor a bácsi azt mondta, hogy neki hét kislánya meg hét kislánya van, és azok annyira éhesek, hogy játszani se tudnak az éhségtől, és kért egy zsákot, hogy minél többet vihessen nekik. Adtam zsákot, és mondtam, hogy

tápláló ennivalókat válogasson, de nagyon kapkodott, és mondta, hogy nem válogatós gyerekek, inkább csak siessünk. De kértem, hogy jöjjön be a szobába is, válasszon ruhaféléket, és rögtön Moha csizmáját választotta. Szerette volna édesapáét is elvinni, de az már sajnos nem fért bele a zsákba, hát kényszerűségből felhúzta, a magáét meg itt hagyta, mert nagyon jószívű bácsi. Még azt is mondta, hogy nem az úton megy a zsákkal, nehogy rosszul essék más szegényeknek, hogy neki ennyi mindene van, és rögtön itt velünk szemben besietett az erdőbe.” Ezzel Ugribugri elhallgatott. Édesanyánk magához ölelte, megcsókolta, én pedig megkönnyebbültem. Már fájt az oldalam a nevetéstől.

A holmi egyébként majdnem hiánytalanul visszakerült hozzánk. A zsákot cipelő csavargó már aznap este gyanút keltett egy közeli faluban, és már másnap délelőtt fel is vezették hozzánk helyszíni szemlére a csendőrök. A csizmámat azonban már elfogatása előtt eladta egy szerkes embernek, s nem tudták kinyomozni, ki volt az. A helyszíni szemle nagyon megzavarta Ugribugrit. Rémműlten ámuldozott, sírdogált, hibáztatta is, mentegette is magát: „Szegény bácsi! Most börtönbe zárják miattam! De én nem vagyok hibás! Moha azt mondta, olyan legyek, mint Mióka, és ebből is baj lett! Hát mégis Morcost utánozzam?” Édesapánk felfigyelt, s amikor magunkra maradtunk, kikérdezte az öcsköst. Aztán hozzánk fordult: „No, te kutyaaajánló Gyopár! Most értem csak igazán, mért szakadt meg olyan csúfosan Rudika vendégeskedése. És te, macskatanácsoló Moha! Most már tudom, miért futott világgá a csizmad!” Ismét Ugribugrira nézett: „Mondd, kislány, csak Morcost meg Miókat emlegette ez a két okos? A gondolkodásról egyikük sem beszélt neked? Hogy gondolkodjál, mielőtt cselekszel, arra egyikük sem tanított?” Ugribugri csípőre tette a két kis öklét, és töprengve, kérdező szemmel ránk bámult. De mi csak hallgattunk, mert tudtuk már, mit hibáztunk el.